

Andrzej Wiszniewski

Apel Komitetu Badań Naukowych - O dobre obyczaje w nauce

Komunikaty Mazursko-Warmińskie nr 2, 303-304

1999

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Apel Komitetu Badań Naukowych O DOBRE OBYCZAJE W NAUCE

W nowoczesnych społeczeństwach kryzys uniwersalnych wartości moralnych stał się faktem. Dążenie do zwiększenia władzy, zasobów materialnych lub przyspieszenia kariery osobistej, konkurencja między państwami, grupami społecznymi i jednostkami spychają zasady moralne na odległy plan. Zjawisko to dotyczy również sfery nauki; jest ona przecież integralną częścią państwa i społeczeństwa.

Kryzys etosu naukowego jest szczególnie groźny ponieważ nauka odgrywa bardzo ważną rolę w procesach tworzenia norm prawnych i zasad moralnych. Dla znacznej części społeczeństwa zachowania uczonych są wzorcem postępowania. Naruszenia etosu nauki mogą więc być wykorzystywane dla usprawiedliwienia własnej nieuczciwości.

Komitet Badań Naukowych, zainspirowany przez Zespół do spraw Etyki Badań Naukowych, apeluje do całego środowiska naukowego, by starało się wszelkimi racjonalnymi środkami eliminować z obszaru nauki zjawiska takie jak plagiaty, kradzieże wyników, fałszowanie doświadczeń naukowych i rezultatów badań klinicznych, zatajanie źródeł inspiracji badawczej, nierzetelne opiniowanie prac naukowych, a także nieuczciwość przy zabiegach o środki finansowe.

Skuteczność tych starań zależy od solidnego współdziałania władz państwowych, twórców norm prawnych i moralnych, władz uczelni i kierowników placówek naukowych, aparatu sprawiedliwości, instytucji oceniających i finansujących naukę, samorządów naukowych, kierowników zespołów badawczych i wreszcie — co szczególnie ważne — indywidualnych uczonych. Komitet Badań Naukowych uważa, że należy zabiegać o utrzymanie wielkiego szacunku dla etosu uczonych oraz nauki i surowo postępować z osobami, które dobre obyczaje w nauce naruszają.

Konieczna jest nowelizacja aktów prawnych przeprowadzona tak, by pozostając w zgodzie z Konstytucją uniemożliwiały one

przedawnianie się rażących wykroczeń przeciw zasadom etyki naukowej. Potwierdzone przypadki niegodnych zachowań członków środowiska naukowego powinny być ujawniane i piętnowane. Uzupelnianie się prawa i moralności dałoby nadzieję na poprawę obecnej — nie najlepszej niestety — sytuacji.

Zasadnicze znaczenie ma odtworzenie świadomości dobrych obyczajów i promowanie właściwych postaw i zachowań młodych uczonych. Rozstrzygnie to o znaczeniu i roli etyki w sferze nauki. Komitet Badań Naukowych uważa, a uzyskał w tej sprawie poparcie Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, że należy uwzględnić w programach studiów doktoranckich problemy etyki badań naukowych. Wierzymy, że praca od podstaw z młodzieżą naukową wsparta przykładowymi postawami i zachowaniami nauczycieli akademickich sprawi, że społeczeństwo znowu będzie postrzegać uczonego jako wzór człowieka uczciwego, rzetelnego i szlachetnego.

W imieniu
Komitetu Badań Naukowych
prof. dr hab. inż. Andrzej Wiszniewski
Przewodniczący Komitetu

Warszawa, 17 lutego 1999 roku